

δυσταν κατένατι αὐτοῦ καὶ αὐτοί, αὐτὸς δὲ ἀποπει-  
 ρώμενος τῶν διαλλακτικῶν μέσων, ἔδωκε προθεσμίαν  
 15 ἡμερῶν, διὰ νὰ κρίνωσιν ὀυότερον τὴν ἀληθῆ τιν  
 τύχην καὶ κατάστασιν. Βλέπων ὁμως ὅτι ἐπληθύνοντο  
 ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, ἐβρίψθη τὸν κόβον. Καὶ ἦτο μὲν βεβηώς  
 ἀπονενομημένη ἡπόρσις διὰ 250 στρατιωτῶν νὰ προσθά-  
 λη λαὸν ὀλόκληρον, διακοσίας μάλιστα λεύγας μικρὰ  
 κείμενος τοῦ ἄλλου στρατιωτικοῦ τῆς Ἀγγλίας σταθ-  
 μού· ἀλλ' ὅστις γνωρίζει τὴν ἀποικιακὴν ἱστορίαν τοῦ  
 Ἀγγλικοῦ ἔθνους, τὴν θαυμαστὴν τοῦ στρατοῦ πειθαρχίαν  
 καὶ τὴν ἀδρίαν, προσέτι δὲ καὶ τὴν ἀπολυτο-  
 σχεδὸν τῶν ἀξιωματικῶν πεποιθῆσθαι, δὲν ἀπορεῖ παν-  
 τελῶς εἰς τὰ ἥδη διαγνωσθέντα. Ὅθεν κατὰ τὴν τε-  
 ταρτὴν Μαΐου 1842 ὁ Σμιθ προτέθηκε διὰ νυκτὸς  
 τοῦ Ὀλλανδοῦς, ἀπώλεσε τὸ τριτημῆριον τῶν δυνά-  
 μειῶν του, μόλις δὲ διακώστας τὴν περιλειφθεῖσαν, ἐπο-  
 λορκεῖτο ἤδη εἰς τὰ χαρακτηρισμὰτα τοῦ στρατοπέδου  
 του. Ἐνῶ δὲ ἀπληρημένος ἦδη διὰ τὴν ἔλληψιν τῶ  
 ἐπιτηδείων ἐκίνουεσε, ἐφάνη διήροτον οὐρον κα-  
 τ'ὸν δύο σιταγωγῶν, φέροντα 500—600 στρατιώ-  
 τας, οἵτινες τὴν ἐπισύριον ἀπειθίσθησαν, διεικόμενοι  
 ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Κλαίτου. Ὁ ἀξιωματικὸς  
 οὗτος, ὡς ἰθαγενῆς, κατεχόμενος ἐκ τῆς εὐρωπαϊκῆς  
 τῶν ἀρμπόλοιστῶν ἀποικίων οἰκογενείας, ἐφαίνετο κα-  
 τ'ἀλλήλους εἰς συμβιβασμόν. Καὶ πραγματικῶς οἱ Ὀλ-  
 λανδοὶ συνέιδον τὸν κίνδυνον· διότι καὶ ὁ παρ' αὐτῶν ἀ-  
 νασταθὴς Πανθῆς, ἅμα ἐνεραίνθησαν οἱ Ἀγγλοὶ ἐπανά-  
 στη κατ' αὐτῶν, καὶ ποίμνια διηπάθησαν, καὶ ἀνθρωποι  
 μεμονωμένοι τινὲς ἐδόλοφονήθησαν παρὰ τῶν Μαυρω,  
 ἐνθαβρύνθηντων ἐκ τούτου. Οἰκονομῶν δὲ κατὰ τὸ δυ-  
 νατόν καὶ τὴν φιλοτιμίαν τῶν Ὀλλανδῶν ὁ Κλαίτη·  
 ἀπέστειλεν ἀρμόδιον ἀνθρώπων ὡς κήρυκα, ὑποσχόμενος  
 ἀμνηστίαν πρὸς πάντας (ἐκτός 5 μόνον τῶν πρωτίστων,  
 οἵτινες καὶ αὐτοὶ ἔπειτα συγχωρήθησαν), διατήρησιν δὲ  
 τῶν κτημάτων καὶ προστασίαν κατὰ τῶν ἀλλοθύλων  
 ἐπιδρομῶν· προσέτι δὲ καταλιπὼν ἀκέραιον τὸ ὑπαρχον  
 πολιτεῦμα καὶ τοὺς ἐν ἰσχύει νόμους.

Ἐταράχθησαν σφόδρα οἱ φιλανθρωπώτατοι ἱερεῖς  
 τῆς ἀποικίας, μαθόντες τοὺς ἄρους τῆς συνθήκης ταύ-  
 τη· ἀλλ' ὁ ζήλος τῶν δὲν ἔφερον ἀποτέλεσμα· διότι  
 καὶ ὁ Διοικητὴς παρεδέχθη ἀσμεῖως τὰ γενόμενα.  
 Ψηφίσας μάλιστα ὡς ἔφορον ἀστυκῶν Κλαίτην τινὰ  
 συγγενῆ τοῦ στρατιωτικοῦ, καὶ ἡ κεντρικὴ Κυβέρνησις  
 ἐπεκράωσε τὴν σύμβασιν· προσέτι δὲ κατ' ἐξαιρέ-  
 σιν ἀνέδειξεν ἀνεξάρτητον τῆς ἑτέρας τὴν νέαν ἀπο-  
 κίαν ταύτην, καὶ ὁ ἄρχων αὐτῆς διορίζετο ἀμέσως ὑ-  
 πὸ τοῦ ὑπουργείου. Ἐκτοτε οἱ Ὀλλανδοὶ ἦσαν ἐλευ-  
 θεροὶ νὰ νομοθετῶσι κατὰ τὴν ἀνάγκην τῶν περιστά-  
 σεων τὰ συμπερόντα εἰς τὴν κοινότητά των, καὶ το-  
 σοῦτον φόρον μόνον νὰ ἀποδίδωσιν, ὅσος ἤρκει πρὸς  
 διατήρησιν τῆς διοικήσεως. Ὅθεν εὐήμεροντες κατὰ  
 πάντα ζωοῖσι εἰρηνικῶς καὶ ὡς πρὸς τοὺς περιστοιχοῦν-  
 τας Μαύρους· ἐφέτος μάλιστα καὶ σῶμα ἐθελοντῶν  
 συνεκροτήθη, προθυμοῦμενον νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἐπικυρόση-  
 του στρατηγοῦ Χάρρη Σμιθ· ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις ἀπήγο-  
 ρευσεν τὴν βοήθειαν ταύτην. Ἐχεῖ δὲ σήμερον ἡ ἀποικία  
 τοῦ Πόρ Νατάλ 22000 λαόν, αὐξανόμενον ὀσημέραι  
 ταχέως. Καὶ ὁμως οἱ Ὀλλανδοὶ δὲν ἔμενον κατὰ πάντα

ἐντελῶς εὐχάριστοι. Ἀπὸ 4—ὀετῶν μάλιστα ἔτρεπον τὴν  
 ἰδεάν νὰ ἀπκλαγωῖσι τῆς Ἀγγλικῆς ἐξουσίας. Διὰ τοῦτο  
 πολλοὶ ἀπειποιήθησαν τὴν ὀμολογοῦσαν αὐτοὺς ὑπη-  
 κούς τῆς Ἀγγλίας συνθήκην. Ὀλίγοι· νέοι προστεθή-  
 σαν ἐκ τῶν μὴ ἐν καιρῷ μεταναστευσάντων, ἐκ δὲ τῶν  
 ὑπορχόντων ἦδη τινὲς, διαδυντες τὸν ποικμόν Κουα-  
 λάμονα, ἀνεχώρησαν εἰς τὴν ἔρημον, διὰ νὰ ζωσιν  
 αὐτοὶ ἐλευθεροί. Ἦσαν δὲ τοιοῦτοι εἰς τὰ μισθόρια τῆς  
 ἀποικίας περὶ τοὺς 1500 μέχρι τοῦ 1849, εἰζόντες  
 ὁμως πάντοτε καὶ διαπληκτιζόμενοι μὲ τοὺς ὀσιωτά-  
 τος ἱεραποστολοῦς, οἱ ὀποῖοι εὐρίσκοντα διεσπαρμέ-  
 νοι μεταξὺ τῶν Αἰθιοπικῶν φυλῶν. Ἐνίοτε δὲ καὶ  
 αὐτῆ ἡ Διοίκησις τῆς ἀποικίας τοὺς παρνώχλει, ἐν-  
 θυμίζουσα ὀσι κατὰ τὸν νόμον, ὀσις ἐξέτεινε τὴν ἀρ-  
 μοσύτητα τῶν Δικαστηρίων τοῦ ἀκρωτηρίου μέχρι τῆς  
 25 μίρας, ὑπάρχοντα εἰς αὐτὰ. Ὁ νόμος οὗτος ἔθεω-  
 ρεῖτο ἔως τότε ὡς μὴ γεόμενος, ἀλλ' ἐκτοτε ἠναγκά-  
 ζοντο νὰ ὑποβήθην εἰς τὰς διατάξεις του ἅπαντες οἱ  
 Ὀλλανδοί, καθὼς καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ἀγγλικῆς Κα-  
 φερίας. Μετὰ ταῦτα ἐχωρήθη καὶ νέα τις ἐπαρχία,  
 διηρημένη εἰς 5 δήμους· καθ' ἕκατον δὲ τούτων  
 διορίσθη πολιτάρχης, ἐδεῦον εἰς ὄχυρωμένον τι φρού-  
 ριον. Διορίσθησαν δὲ καὶ ἱερεῖς· καθ' ἕκαστην φυλὴν  
 χρησιμεύοντες ὡς σύμβουλοι καὶ κατηχητοί. Ἀλλὰ  
 νὰ νὰ μὴ φαντασθῶσιν οἱ Ὀλλανδοὶ οἱ ἡ Κυβέρνησις  
 τοῦ παραδίδει κακοβούλιω εἰς τοὺς παλαιούς των,  
 διατάχθη νὰ λαμβάνωνται οἱ τοιοῦτοι κληρικοὶ ἀπὸ  
 τοῦς κόλπους τῆς Ὀλλανδικῆς Εκκλησίας, οἱ δὲ τῶν  
 ἄλλων δογματῶν ἠδύναντο μὲν κατ' ἴδιαν νὰ κηρύτ-  
 τωσι τὸ Εὐαγγέλιον, δὲν ἔδωκοντο ὁμως παρὰ τῆς  
 Κυβερνήσεως. Παρὰ δὲ ταῦτα ἡ Κυβέρνησις ἐξησφά-  
 λισε τὸ δικαίωμα τῆς κυρότητος τῶν κατεχομένων  
 κτημάτων καὶ καθιέρωσε τὴν ἰδιοβούθημον διοικήσιν των·  
 ἀλλὰ πᾶσαι αἱ παραχωρήσεις αὐταὶ δὲν ἴσχυσαν νὰ  
 νικήσωσι τὴν ἰσχυρογνομωσύνην τοῦ λαοῦ ἐκείνου.  
 Ὅθεν ἅμα ἔμαθον τὰ μελετώμενα, τὸ πλεῖστον μέ-  
 ρος, ὡς δισχιλιοί, ἐμβῆκαν πάλιν εἰς τὴν ἔρημον,  
 ὀπου μεταξὺ τῆς 22 καὶ 25 μίρας πλανῶνται ἐτι  
 μέχρι τοῦδε μὲ τὰ ποίμνια των ὡς νομάδες, ὀστε  
 ἀγνοεῖται καὶ ἡ ἀκριβῆς ἱστορία τῶν νέων περιπε-  
 τειῶν, εἰς τὰς ὀποίας ἐνδέχεται νὰ περιέπεσον Ἀπο-  
 σταθέντες· ἐκ τῆς κοινῆς ὀμάδος πρὸ 15 ἢ 17 ἐτῶν,  
 ἔπαυσαν κατ' ὀλίγον τὴν μετὰ τῶν ἄλλων σχέσιν· ὡς  
 ἀποχωρησμένοι δὲ διὰ χώρας πλέον τῶν ἑκατὸν  
 πενήτηντα λευγῶν ἱσως πλατείας διαφεύγουσι τὴν  
 προσοχὴν τῶν Εὐρωπαίων. Ἀλλὰ μετὰ τὸσην πο-  
 λυχρόνιον σιωπῆν ἔδωκάν τινα σημεῖα ζωῆς καὶ ὡς  
 ἀπολωλότες εὐρέθησαν ἐσχάτως· διότι μαθόντες ὀτι  
 συκινεῖται ἡ φυλὴ τῶν Κάφρων, δι' αὐτῆς δὲ ὁ ἀναδρα-  
 σμὸς μεταδίδεται ὀπωσοῦν καὶ εἰς ἄλλα βαρβάρων  
 πλήθη τῆς μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς, ὀστε ἐπαπειλεῖται  
 ἡ ἱσυχία κατὰ τῆς ὀμογενοῦς των ἀποικίας τοῦ Πόρ  
 Νατάλ, διαμεινάσης ἀπροστατεύτου, συνῆλθον εἰς συμ-  
 βούλιον· ὁ δὲ Α. Β. Πραιτώριος, ὀστις διετέλεσεν ἀρ-  
 χηγὸς των ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ Διγγῶν νίκης, ἐφανέρ-  
 ωσεν εἰς τὰς ὑπόπτους πατριὰς τῶν βαρβάρων ὀτι  
 ἀν' ἐπιχειρήσωσι νὰ κατὰ τοῦ Πόρ Νατάλ, θέλουσι ζη-  
 τῆσει διὰ τῶν ὀπλων καὶ αὐτοὶ ἱκανοποιήσιν. Οὕτως